

VESMÍR OČAMI DETÍ

Krajská hviezdáreň v Žiline v spolupráci so Slovenskou ústrednou hviezdárňou v Hurbanove vyhlasuje XXXII. ročník celoslovenskej výtvarnej súťaže Vesmír očami detí. Výtvarná súťaž zameraná na vesmír a predstavy o ňom je už tradične veľmi obľúbená. Môžu sa do nej zapojiť deti od predškolského veku až po 9. roč. základných aj umeleckých škôl. Do súťaže je možné poslať výkresy

Rebeka Kultánová ZŠ s MŠ Radoľa

spracované ľubovoľnou technikou vo formáte max. A2. Krajská hviezdáreň v Žiline organizuje regionálne kolá tejto súťaže pre žilinský región a Kysuce. V týchto dňoch sme rozposlali na všetky školy základné informácie o hore uvedenej súťaži a tak aj touto cestou prosíme všetkých zainteresovaných pedagógov o oboznámení detí so základnými informáciami ohľadne súťaže. Súťažné práce je potrebné odoslať na naše pracoviská najneskôr do 24.2.2017.

Odborná porota, ktorá bude zasadať 2.3.2017, vyberie z každej kategórie päť najlepších prác, a tie postúpia do celoslovenského kola. O výsledkoch regionálneho kola Vás budeme informovať písomne a taktiež na našom webe. Všetkým deťom prajeme veľa dobrých nápadov, inšpiráciu a marťanský ľah štetcom.

Všetky aktuálne informácie o súťaži nájdete aj na našej web stránke kyshevzdknm@vuczilina.sk

ASTRONOMICKÉ POZOROVANIA

Astronomické pozorovania pre verejnosť Kysucká hviezdáreň v Kysuckom Novom Meste

január	február
13.1.2017 o 17:00 hod.	3.2.2017 o 17:30 hod.
20.1.2017 o 17:00 hod.	10.2.2017 o 17:30 hod.
27.1.2017 o 17:30 hod.	17.2.2017 o 18:00 hod.
	24.2.2017 o 28:00 hod.
27.2.-3.3.2017 Prázdninové pozorovania od 18.00 hod.	

Astronomické pozorovania pre verejnosť Pozorovateľňa na Malom diele v Žiline

január	február
13.1.2017 o 16:45 hod.	3.2.2017 o 17:15 hod.
20.1.2017 o 17:00 hod.	10.2.2017 o 17:30 hod.
27.1.2017 o 17:15 hod.	17.2.2017 o 17:45 hod.
	24.2.2017 o 18:00 hod.
27.2.-3.3.2017 Prázdninové pozorovania od 18.00 hod.	

Slnko a Mesiac

SLNKO	východ	západ	FÁZY Mesiaca	
01.01.	07:40	15:57	05.01.	prvá štvrt'
10.01.	07:38	16:08	12.01.	spln
20.01.	07:30	16:22	19.01.	posledná štvrt'
30.01.	07:19	16:38	28.01.	nov
10.02.	07:02	16:57	04.02.	prvá štvrt'
20.02.	06:45	17:13	11.02.	spln
28.02.	06:29	17:27	18.02.	posledná štvrt'
			26.02.	nov

ZIMNÉ PRANOSTIKY

Január studený, marec teplý.

Aký január, taký jún.

Január dobrý je, keď chotár biely je.

Keď je vo februári Mliečna cesta na nebi jasná, budúci rok bude hojný.

Februárové slnko je falošné.

V noci fašiangovej keď vidno hviezd mnoho, ponosú slipeký moc vajec roku toho.

Krajská hviezdáreň v Žiline

041/4212946, kyshevzdknm@vuczilina.sk

www.astrokysuce.sk

AKTUALITY A ZAUJÍMAVOSTI ZO SVETA ASTRONÓMIE

KRAJSKÁ HVEZDÁREŇ V ŽILINE

1/2017

JANUÁR – FEBRUÁR

Foto: NASA

ŽILINSKÝ
samosprávny kraj

ÚKAZY NA OBLOHE

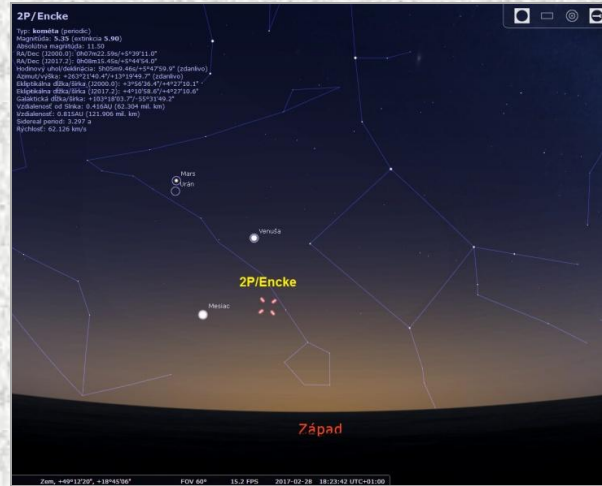
Hneď v prvých dňoch roka 2017 nás na večernej oblohe upúta **priblíženie** dvoch planét, jasnej **Venuše** (-4,3 mag) a slabšieho **Marsu** (+0,9 mag) s **mladým Mesiacom** (nov nastáva 28.12.). O tri dni neskôr je **Mesiac v prvej štvrti** a sú na ňom už aj malým ďalekohľadom najlepšie pozorovateľné nerovnosti povrchu na osvetlenej časti povrchu **blízko terminátora**. 9. januára sa za súmraku vedľa Mesiaca objaví jasná hviezda **Aldebaran** zo súhvezdia Býka. **Spln Mesiaca** nastane 9. januára v Rakovi. 12. januára dosiahne svoju **najväčšiu východnú elongáciu Venuša** ($47^{\circ}08'$), ktorá sa po tomto dátume začne ku Slnku opäť zdanlivo približovať. Na 25. marca 2017 potom pripadá **dolná konjunkcia Venuše so Slnkom**; planéta prejde medzi Slnkom a Zemou.

Mesiac sa voči hviezdám pohybuje rýchlosťou približne svojho priemeru za hodinu. Denne sa tak v páse blízko ekliptiky posunie priemerne o málo viac ako 12° a 15. januára prejde blízko jasnej hviezdy **Regulus** v Levovi. Aldebaran, Regulus, Antares a Fomalhaut, hoci neležia presne na ekliptike, určovali kedysi svojimi heliaktickými východmi termíny rovnodenností a slnovratov a aj priblíženia Mesiaca k nim boli dlhodobo pozorované.

18. januára ráno doputuje Mesiac k jasnej planéte **Jupiter** (-2,1 mag.), ktorá je blízko jasnej **Spiky** v Panne a prechádzku blízko ekliptiky ukončí konjunkciou s **Antaresom** a **Saturnom** 23. a 24. januára za ranného súmraku nad východným horizontom. 28. januára nastane **nov Mesiaca** a v posledný deň januára ho už môžeme pozorovať tesne po západe Slnka blízko **pod Venušou** a **Marsom** nad západným obzorom. Neďaleko sa už nachádza zatiaľ ešte slabá kométa 2P/Encke, ktorá nám spestrí večernú oblohu asi o mesiac neskôr.

2. februára večer sa k sebe tesne priblížia **Mars** a **Venuša**. **Aldebaran** s **Mesiacom** tesne po prvej štvrti opäť prejdú okolo seba veľmi tesne 5. februára; tesne pred polnocou na 6. februára budú asi 25° nad západným obzorom. 11. februára nastane **spln Mesiaca** blízko jasnej hviezdy **Regulus** a nastane **i polotieňové zatmenie Mesiaca**. Najbližšie ku tieňu Zeme (pod hranicou tieňa) bude Mesiac o 1:44 SEČ oblasťami Mora chladu (*Mare Frigoris*) kde môže byť aj polotieňové zatmenie relatívne dobre pozorované,

najmä na fotografických snímkach úkazu. 15. februára sa zopakuje po východe Mesiaca (po 22:10) **jeho konjunkcia s Jupiterom**. 21. februára sa v ranných hodinách objaví už iba úzky Mesiac (osvetlených iba 27% povrchu) v blízkosti Saturna (+0,5 mag) nad juhovýchodným obzorom.

Západný obzor posledný deň februára 2017 o 18:24 SEČ.

V tretej dekáde februára sa dostane do hraníc pozorovateľnosti malých ďalekohľadov **kométa 2P/Encke**. Ide o dlhodobo známu periodickú kométu, obiehajúcu okolo Slnka každých 3,3 roka. Tohtoročná sezóna začína po 20.2., kedy kométa zjasní na asi +7,6 mag. a v okamihu konca nautického súmraku (18:22) bude ešte takmer 20° nad západným obzorom, iba 6° vpravo dole od jasnej Venuše. Jej jasnosť sa bude zväčšovať, 26. februára prelomí hranicu 6,0 magnitúdy a o 18:30 bude ešte 14° nad západným obzorom. S ďalším zjasňovaním sa v prvých marcových dňoch (+4,0 mag) dostane bližšie k Slnku, na súmravnú, už aj Mesiacom osvetlenú oblohu a zmizne z dosahu malých ďalekohľadov.

APOLLO 14

Dňa 31. januára si pripomínáme štart misie Apollo 14, ktorá úspešne odštartovala zo štartovacieho komplexu 39A Kennedyho vesmírneho strediska 31. januára 1971 o 21:03:02,57 svetového času (UTC). Nosná raketa Saturn V niesla na vrchole veliteľský modul Kitty Hawk a lunárny modul Antares. Po štyri dni

trvajúcim lete astronauti Shepard a Mitchell pristáli v bezprostrednej blízkosti plánovaného bodu. Na Mesiaci strávili celkovo 1 deň, 9 hodín, 30 minút a 31 sekúnd a uskutočnili dva výstupy na povrch. Hlavným cieľom druhej prechádzky bol 1,5 km vzdialený kráter Cone a astronauti na prepravu náradia a ďalšieho vybavenia mali použiť dvojkoľosový transportér (MET), ktorý tlačili alebo ťahali ako rikšu. Boli však nesmierne vyčerpaní a kvôli únave a zlej orientácii iba čiastočne dodržali určenú trasu. Do lunárneho modulu Antares naložili 42,80 kg vzoriek, na mesačnom povrchu inštalovali ALSEP 14 (laserový odrážač z tohto súboru vedeckých prístrojov slúžil po dlhé roky). Apollo 14 šťastne ukončilo svoj let 9. februára 1971 o 21:05:00 UTC na dohľad lietadlovej lode USS New Orleans. Posádka Apollo 14 sa stala poslednou, ktorá po pristátí absolvovala pobyt v karanténe.

PRÁZDNIHOVÉ POZOROVANIA

Krajská hviezdáreň v Žiline pripravila pre prázdninujúcich žiakov, ale i pre širokú verejnosť už tradičný týždeň prázdninových pozorovaní. Pozorovania sa uskutočnia v dňoch 27.2. až 3.3.2017 od 18:00 do 20:00 hod. na našich pracoviskách Kysucká hviezdáreň v Kysuckom Novom Meste a na Pozorovateľni na Malom Diele v Žiline. Pre návštevníkov je pripravená prehliadka najväčších skvostov zimnej oblohy. Keďže sú ešte stále chladné dni, treba dbať na vhodné, teplé oblečenie. Pozorovania sa uskutočnia iba v prípade priaznivého počasia, teda jasnej oblohy. Tešíme sa na Vašu návštevu!